

25.11.1940

Sevgili Yengeciğim,

Bana mektup yazmazsın. Ben de alacağım olur diye telaşlanmadan sana bol bol yazarım. Bakalım borçlarını nasıl ödeyeceksin? Benim Sinop mapushanesine nakledilmem kaldı. Buranın verdiği sıhhi raporun kafi derecede korkunç bulmamışlar. “Henüz ölmeye niyeti yok görünüyor. Hele biraz daha berbatlaşsın düşünürüz.” dediler.

O gördüğün odada ve gördüğün avluda yaşıyoruz. Nazım’ın sevk emri geldi ama henüz parası gelmedi. O da giderse burada pek yalnız kalacağımı tahmin edersin. Doktor da nakli için istida verdi.

Sana her mektupta okuyacak kitap kalmadı diye yazarım. Hiç oralı olmazsın. Son günlerde İslam tarihine merak sardım. Sizde iki ciltlik (Tarih-i İslamiyet) adında bir tarih varmış. Şunu olsun postaya atıver.

Burada biz de ışıkları söndürmeye başladık.

İstanbul gözümde tütüyor, doğduğum, büyüdüğüm bu güzel şehre bir şey olacak diye içim sızlıyor. Hayırlısıyla şu cihan harbini, muharebeye girmeden atlatsak başka bir şey istemiyorum. İstanbul tayyare hücumlarına uğrarsa gözlerim yaşarır.

Yunanlıların İtalyan çapulcularına dayak atmaları çok hoşuma gidiyor. Habeşlerin ve İspanyolların acısını Yunanlı dostlarımızın çıkaracağı aklıma gelmezdi. Gelse de inanmazdım. Oh olsun. Hele İtalyan kara gömleklerini Arnavutluk’tan denize dökseler bayram yapacağım.

Burada havalar çok soğudu. Tembel tembel yataktan çıkamıyorum. Bir haftadan beri tembellek vücudumdan kafama da sirayet etti. Çalışmıyorum da. Gene bugünden itibaren çalışmalıyım. Faşizm ile mücadele edilecek bu devirde bize hikaye yazmak düşüyor. Bu hal mahpusluk ızdırabını birkaç misli artırıyor. Biz ki faşizmle senelerdir mücadele halinde idik. Neyse, memleketimiz ve milletimiz bahtiyar olur da elbet bizim şahsi felaketimiz de nihayet bulur.

Nazım’dan ayrılmak ihtimali, beni pek üzüyor. Senin ondan ayrı nasıl müşkül yaşadığımı iyi anlıyorum.

Kalkıp buraya gelsen de bu kışı olsun burada geçersen nasıl olur? Nazım’da gitmezdi. Pek mi hodgamım?

Bizim sabık karıyı bir oğlanla beraber görmüşsün. Elbette, ölünceye kadar bekar gezecek değildi ya! Ben de olsam öyle hareket etmez miydim? Ama o zaman Piraye bana selam vermemezlik etmezdi. Eh, onunla aramızda bu kadarcık bir fark olmalıdır.

Buradan seni hakıyla eğlendirmek için pek tatlı ve neşeli haberler gönderemediğime üzülüyorum. Eğer Sinop’a gitseydim, vaktiyle gelen Fransızca gazete ve mecmualardan gülünç hikayeler tercüme edip yollayacaktım. Lakin şimdi İstanbul’da örfi idare olduğu için belki mektupları sansür ederler, sansür memurlarını seni birkaç dakika güldürecek de olsa, sahifelerce hikayeler ile meşgul etmek doğru ve ciddi bir iş olmaz. İnşallah yakında -bir ay sonra- bu tedbir kaldırılır da seni istediğim gibi eğlendiririm.

Düşündükçe kendi kendime karar veriyorum. En iyisi senin de kalkıp buraya gelmen olacak. Kışın her taraf birdir. Hele ışıkları söndürülünce İstanbul kim bilir ne kadar kederli olmuştur.

Nazım’ın annesini biraz hasta işitmiştik. Ona dair bir şey yazmıyorsun! Ben kendisini pek severim. Görürsen yahut telefon edersen selamımı söyle.

Mehmed seni maça mı götürdü? İyi etti. Aferin, delikanlı annesini biraz gezdirmelidir. Bizim Ratıp’tan fena haberler aldım. İşi iyice haylazlığa vurmuş. Babam da İstanbul’da olmadığı için mektebe de gitmiyormuş. Acı bir mektup yazdım lakin acı mektup o yaştaki delikanlıya vız gelir. Ben de o yaşta iken nasihata metelik vermezdim. En ziyade canımı sıkın cihet oğlanın mektubuma karşılık vermek tenezzülünde bile bulunmaması. Ben dışarıda olsaydım, gene de böyle aldırılmazlık eder miydi? Neyse daha gençtir, kanı delidir. Biraz coşsun bakalım.

Sinop’taki biraderim de ilerde oraya geleceğimi düşünerek hazırlanmış ve buna alışmıştı. Ona da bugün kara haberi yazacağım. Herhalde üzülür. Ne yapalım, üzülmek bir şeyi halletmiyor ki...

Bugün tarhana çorbası pişiriyoruz. Sen tarhana çorbasını sever misin? Kışın, soğukta iyi olur diyorlar. Ben hiç sevmiyorum. Keyfim yok. Neler yazsam kederli olacak.

Kitapları sandıktan çıkarıp gene rafa koydum. Bunları da okuduğum halde neden sandığa koyar, sonra gene çıkarır rafa dizerim? Şimdi Nazım'da sana mektup yazıyor. Bıyıklarını salıverdi. Böyle sarı bıyıklarıyla daha heybetli olur arslan. Hele dalgın düşünürken onları aşağı aşağı bükerek bir kurcalaması var ki seyrine doyamıyorum. O da beş, on gündür çalışmıyor. Biz çalışmayınca sinirli oluyoruz. Bütün ömrünce hazır yiyen heriflerin neden hadsiz ve ahlaksız olduklarını anlıyorum.

Senin evde Jack London'un Fransızca romanlarından varsa gönder canım. Macera romanları okumaya dehşetle ihtiyacım olduğunu yazmışım. Bu ihtiyaç hala devam ediyor.

Döne dolaşa gene kitap istemekte karar kılıyoruz. "Dervişin fikri neyse zikri odur." diye bir laf vardır. Vallahi doğru. Nazım Cevdet Paşa Tarihi'nden bilmem kaçınıcı cildi okuyor. Akşam olmuyor mu (gene okuyacak bir şey yok) diye üstümüze adeta hüznün çöküyor.

Çok şükür, saat beş buçukta radyonun gazeteci servisi, 7 buçukta ajans havadisleri, sekizi çeyrek geçe radyo gazetesi imdada yetişiyor da bir parça avunuyoruz.

Harp felaketi, kararsızlık, mahpusluk, güç tahammül edilir şeyler. Yalnız bir tanesi bile bir insanı üzmeye yeter. Sizde fazla olarak Nazım'dan uzak yaşamaya mecbur olmak da var. Asabının ne alemde olabileceğini kestirmek için Kemal Tahir olmaya da pek lüzum yoktur. Tahammülüne hayranım canım yengeciğim.

Velhasıl bugün mektup günlerimden biri değilmiş.

Laf uzatmaya mahal bulamadım.

Gözlerini hasretle öperim.

O tarafta Fehamet'e, Vedat'a, Suzan'a, Mehmed'e selam.

Valideniz hanımın ellerini öper, hürmetler ederim. Nazım'ın annesine de hürmetler eder ellerini öperim.

Kemal TAHİR